

Noves esperances per a Libèria

JIMMY CARTER

Libèria està preparada perquè l'alliberen del desastre, i ara és el moment oportú perquè els americans es comprometen en aquest procés, potser d'una manera modesta, però estable. Tinc confiança que l'esforç per ajudar les nacions de l'Àfrica occidental tindrà èxit.

La primera vegada que vaig visitar Libèria com a president fou el 1978, quan aquest país era un símbol d'estabilitat i de progrés econòmic a l'Àfrica occidental. El viatge palesava els forts lligams que hi havia entre tots dos països des de feia més de 150 anys, quan un grup nombrós d'esclaus americans alliberats hi van establir un govern, el 1822. El president William Tolbert era acceptat arreu del món com a cristià seglar i il·lustrat, líder electe de l'Aliança Baptista Mundial, que representa quasi totes les organitzacions d'aquesta important fe protestant.

Rosalynn, la meua dona, i jo, ens vam adonar que aquella visita no estava envoltada de les mesures de seguretat habituals amb què ens protegien a altres països. Quan vam preguntar per què, els de l'ambaixada americana van explicar als del servei secret que els liberians eren una gent pacífica, i que era ben poc probable que hi haguera brots violents.

Dos anys més tard, a un sergent anomenat Samuel Doe li assignaren una patrulla a la platja que hi havia a prop de la casa del president, i ell i tot l'escamot van decidir anar a manifestar-li totes les reivindicacions. Al cap d'unes hores, el president i els tretze membres del gabinet foren executats, i Doe i els seus joves seguidors van agafar el poder. A continuació va haver-hi una lluita entre senyors de la guerra, i el president Doe fou capturat a Monròvia, torturat i esquarterat, el setembre del 1990. Charles Taylor [llavors guerriller i ara president del país] ja havia aconseguit dominar el 95% del país, excepte una àrea molt reduïda al voltant de la capital. La Comunitat Econòmica d'Estats Africans Occidentals, integrada per tretze membres, va enviar tropes a Monròvia, per tal de protegir el que quedava de Go-

vern, i va triar un prestigiós professor com a president.

El Centre Carter va decidir que Libèria seria un dels objectius dels esforços de pau a l'Àfrica, i vaig començar a visitar el país el 1990, treballant frec a frec amb la Comunitat Econòmica d'Estats Africans Occidentals i el seu exèrcit. Viatjar per tot el país ens va permetre de conèixer els líders civils i els senyors de la guerra, i vam aprofitar per encoratjar altres països de la regió (sobretot Nigèria) perquè assoliren una certa estabilitat que els ajudara a establir-hi governs democràtics. A mesura que s'acostava l'hora de les eleccions, qualsevol dels senyors de la guerra que volguera esdevenir president havia de complir dues condicions: desmantellar el seu exèrcit i lliurar-ne totes les armes. Aquests esforços dels líders africans occidentals, que rebien el suport de la gent de Libèria, van tenir èxit. Tots els exèrcits importants es van dissoldre, i les tropes de la coalició van confiscar quasi 40.000 armes, des de pistoles fins a peces d'artilleria. Van declarar una amnistia, i un allau de refugiats i de persones desplaçades van tornar a les poblacions d'origen, per votar. Com a observadors del procés, vam suggerir que els censos es feren amb una certa flexibilitat pel que fa a aquests desplaçats, i els candidats mai no van discutir aquest procediment.

Els monitors del Centre Carter van visitar els col·legis electorals de tota Libèria el dia de les eleccions, el juliol del 1997, i van quedar impressionats per la devoció que mostrava la població envers la pau i la democràcia. Rosalynn i jo vam començar el dia en una mena de cobert vora la capital, i ens van caure les llàgrimes quan vam veure tota aquella gent, votants censats, que feien cua enmig de la foscor, sota una pluja constant, molt abans que s'obriren els col·legis electorals. En acabar la jornada electoral, Charles Taylor va rebre el 75% dels vots: rebé el suport de molta gent que ell havia dominat a les àrees rurals, i de molta altra gent de Monròvia que te-

mien que, si perdia, recorreria a les armes.

Malauradament, l'administració dels EUA va ajudar ben poc Libèria, després de les eleccions. Malgrat les esperances que hi havia posat tothom, es féu evident que el que Taylor volia era mantenir els poders dictatorials, i no es comprometia a establir un govern veritablement honest que treballara pel benestar de la gent. També va quedar clar, des de bon començament, que s'havia involucrat en moviments d'oposició a la veïna Costa d'Ivori, i a Sierra Leone. Les decepcions que hem sofert, i també la preocupació per la seguretat del nostre equip a Libèria, ens han empès a tancar-hi l'oficina que manteníem, i els compromisos que havíem establert amb els líders regionals i amb els líders liberians han quedat molt restringits.

Ara que el president Taylor ha informat que dimitirà, la coalició de nacions africanes occidentals hauria de tornar a assumir el paper que ja hi va tenir, no sols a Nigèria, sinó també a Ghana i a altres països, enviant-hi les tropes. Potser seria convenient, també, que hi haguera una petita presència americana, encara que només foren uns 2.000 homes, al costat de la coalició. La comunitat internacional hauria d'ajudar econòmicament Libèria per tal de revifar-ne l'economia. El Centre Carter i altres supervisors internacionals, emparant-se en l'experiència que ja tenen, podrien ajudar a fer efectiu un procés electoral amb tots els ets i uts.

Libèria té una agricultura, uns recursos forestals i una riquesa mineral considerable, i, amb la dimissió de Taylor, els liberians estaran engrescats per participar-hi pacíficament, ara que ens hi afegirem, per restaurar-hi l'estabilitat i la democràcia.

Jimmy Carter, 39è president dels Estats Units d'Amèrica, és president del Centre Carter i Premi Nobel de la Pau (2002)
© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa